

Scénář k reportáži Vladimír Harastej

„Takovej, mladej kluk, 18 let, čerpal vodu z hydrantu do cisterny, aby se měl čeho napít. Oni v té době neměli, co jíst, co pít, protože jim nikdo nic nedal. A on, jak čerpal tu vodu, přiběhl jeden a sekerou přesekl tu hadici, aby si tu vodu nedali. Tak tam stál ten voják, na kterého jsem byl tak hrozně naštvanej, slzy v očích, a říká mně: ‚My nemáme co pít‘. Byl to Polák. A najednou jsem si říkal: ‚Kurník, vždyť ten chudák za to nemůže, ho sem někdo dokopal.‘ Ale stejně, to nadšení bylo, tak jsme sedli na motorky a jezdili jsme za něma a nedovolili jsme jim natankovat vodu, dneska bych to neudělal.“

Pan Vladimír Harastej, narozený v roce 1949, vzpomíná na dobu, kdy jako horkokrevný mladík vyjadřoval svůj nesouhlas s invazí vojsk Varšavské smlouvy na našem území. Jeho otec, který bojoval v armádě generála Ludvíka Svobody, po událostech roku 1968 své medaile vrátil. Po svém otci tak pan Harastej zdědil smysl pro spravedlnost a odhodlání k činu. Již druhý den po vstupu vojsk s kamarády z učení ukořistili na jeden večer vyvěšený ruský prapor.

„Když přišli, tak národní výbor vyvěsil rudej prapor, ruskej. A my jsme s dvouma kamarádama večer šli, a ten prapor jsme chtěli sundat. Nějak nešel, kladky se zasekly, tak jsme ho roztrhli, sundali a dali jsme si ho na zem a chodili jsme po něm, abysme ho pošlapali. No a když jsme byli v nejlepším, přijel tajemník národního výboru a říká: ‚Hoši, bud tam zítra bude prapor viset zpátky, nebo jdete do vězení.‘“

Naštěstí mladíky člen národního výboru neudal. Situace ve společnosti však byla kvůli přítomnosti cizí armády napjatá. Potyčky s vojáky, projevy nesouhlasu se na veřejnosti vyskytovaly. Někdy došlo k vyostřeným situacím.

„Šli jsme s bratrem v Šumperku po chodníku a proti nám šli tři důstojníci, vojáci a oni, když šli, tak lidi jim uhýbali, protože oni trošku dominanci dávali najevo, ale my jsme neuhnuli, tak jsme do sebe narazili. A tam jsme po sobě hrozně křičeli a došlo, k tomu že ten jeden vytáhl pistoli, ale nestřelil, jenom ji držel.“

Střet s ruskými vojáky, který mohl skončit katastrofou, však v drobných aktivitách proti vojákům pana Harasteje i jeho bratra nezastavil. Společně zažili honičku se sovětskými vojáky v serpentínách Jeseníků. Všechna setkání s vojáky se vždy obešla bez následků. Až jako dospělý, otec od rodiny, zažil střetnutí, které mu poznamenalo nakrátko život, zastavilo sen postavit rodinný dům.

„Jel jsem autem z Červenohorskýho sedla a ruští vojáci do mě najeli autem, ale ne naschvál. Oni měli ural, to bylo největší vojenský auto, jaký bylo. Řídil ho devatenáctiletý kluk, kterému to tam dali. Byl otočený dozadu, hledal řadicí páku a smetl nás. Přes 20 minut mě dostávali z auta rozmačkanýho.“

Chyba mladého vojáka, který nezvládl řízení velkého nákladáku, mohla být panu Harastejovi osudná. Z kouřícího auta ho holýma rukama vytahovali ruští důstojníci, kteří jeli s mladíkem v nákladáku. Trvalo přes rok, než se z následků nehody pan Harastej uzdravil, dům mohl dostavět a nakonec si i těsně před revolucí splnil další sen - začal podnikat. Rodina a práce jsou jeho život.

Současné generaci by vzkázal: *„Aby se snažili ten život naplnit trošičku víc prací než zábavou, ale tak něco se naučit, něco budovat, něco si připravit, něco si postavit...“*